

گزارش یک مورد عفونت منتشر BCG در بیمار مبتلا به نقص ایمنی توام شدید (SCID) با علایم استخوانی

دکتر مهناز صادقی شبستری*، دکتر حمیده حسین پور فیضی**

نویسنده‌ی مسئول: تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز drsadeghim2004@yahoo.com

دریافت: ۸۴/۱۱/۸ پذیرش: ۸۵/۵/۲۳

چکیده

واکنش‌های جانبی به دنبال تزریق واکسن BCG (باسیل کالمت گرین) نادر بوده و یا به صورت لنفادنیت یا اوستئیت بروز می‌نماید. یکی از عوارض بسیار نادر این واکسن، عفونت منتشر مایکوباکتریایی است که اغلب در کودکان دچار نقص سیستم ایمنی اتفاق می‌افتد. در این مقاله یک مورد از عفونت منتشر BCG در شیرخوار ۴ ماهه‌ای گزارش می‌شود که دچار نقص ایمنی توام شدید (SCID) بود. در رادیوگرافی، ضایعات اوستئولیتیک متعدد در اندام‌ها و جمجمه؛ در سونوگرافی شکم، ندول‌های متعدد در کبد و طحال؛ در رادیوگرافی سینه، کدورت‌های منتشر بینابینی و در کشت ترشحات معده از نظر مایکوباکتریوم بویس مثبت گزارش گردید.

واژگان کلیدی: عفونت منتشر BCG، نقص ایمنی توام شدید (SCID)، ضایعات اوستئولیتیک، مایکوباکتریوم بویس

مقدمه

واکسن BCG (Bacillus Calmette-Guerin) حاوی باسیل گاوی زنده‌ی ضعیف شده‌ی مایکوباکتریوم بویس است که با تحریک سیستم ایمنی به منظور پیشگیری از سل در سطح جهانی تجویز می‌شود (۱). واکنش‌های جانبی به دنبال تزریق این واکسن نادر است (بین صفر تا ۲۳/۸ درصد). شایع‌ترین عارضه، لنفادنیت (۹/۰ مورد به ازای هر ۱۰۰۰ کودک واکسینه شده) و پس از آن اوستئیت (۳۹/۰ الی ۴۶ مورد به ازای هریک میلیون کودک واکسینه) است، ولی این واکسن می‌تواند در موارد نادرتر سبب عفونت منتشر BCG شود (بین ۱/۰ الی ۳/۴ مورد به ازای هریک میلیون کودک واکسینه) (۲،۳). این عفونت منتشر می‌تواند استخوان‌ها، مفاصل، کبد، طحال و غدد لنفاوی را گرفتار کرده و در ۵۰ الی ۷۱ درصد از موارد

کشنده است. نکته‌ی قابل توجه و مهم‌تر آن است که در ۸۶ درصد از این موارد نقص ایمنی به صورت موقت یا دائمی، گزارش شده است (۴،۵). بیماری نقص ایمنی توام شدید (Severe Combined Immuno deficiency [SCID]) نیز یک اختلال ارثی اولیه و حاصل جهش‌های متنوع ژنتیکی است که سبب فقدان تمام عملکردهای ایمنی می‌شود، بنابراین کودکان مبتلا در همان ۶ ماه اول زندگی دچار عفونت‌های شدید ویروسی و باکتریایی شده و در صورت عدم درمان فوت می‌کنند. این بیماری نیز نادر بوده و شیوع ۵۰ الی ۱۰۰ هزار در هر تولد زنده برای آن برآورد شده است (۶). هدف از این مقاله توصیف تظاهرات رادیولوژیکی عفونت منتشر BCG در یک شیرخوار مبتلا

* فوق تخصص ایمونولوژی آلرژی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تبریز

** متخصص رادیولوژی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تبریز